

Η απανθρωπιά του bullying

Ο Τιμ Ρίμπερινγκ ήταν 20 χρόνων, σπούδαζε Ιστορία και ζούσε σε ένα μικρό χωριουδάκι της Ολλανδίας. «Σε όλη μου τη ζωή με γελοιοποιούσαν, με εκμεταλλεύονταν, με τρομοκρατούσαν και με απέκλειαν», έγραψε σε ένα τρυφερό σημείωμα προς τους γονείς του, λίγο πριν αυτοκτονήσει.

Εκ των υστέρων βρέθηκε ένα μήνυμα που είχε αναρτηθεί το 2010, ενδεχομένως παραβιάζοντας τον ηλεκτρονικό λογαριασμό του, όπου δήλωνε «πάντα χάνω και είμαι ομοφυλόφιλος», ενώ άνθρωποι του περιβάλλοντός του μίλησαν για έναν γλυκό κι ευχάριστο νεαρό που, όμως, τον τελευταίο καιρό, είχε χάσει βάρος και είχε γίνει πολύ χλωμός... Την τραγική αυτή ιστορία μου επεσήμανε ένας αναγνώστης, υπάρχουν όμως κι άλλες πολλές. Η πανέμορφη 14χρονη Καρολίνα Πίτσιο αυτοκτόνησε στη Νοβάρα, διότι -όπως κατήγγειλε η Repubblica- «συμμαθητές της την προσέβαλαν διαρκώς και με σκληρό τρόπο», ενώ δυο μήνες πριν είχε αυτοκτονήσει ο 15χρονος Αντρέα, που έζησε μέσα στον εξευτελισμό επειδή ήθελε να ντύνεται εκκεντρικά... Το ίντερνετ βρίθει ιστορικών τρόμου όπου πρωταγωνιστούν θύματα (παιδιά και έφηβοι) του bullying, του εκφοβισμού που τους ασκείται είτε διαδικτυακά, είτε άμεσα - στο σχολείο ή τον δρόμο. Το φαινόμενο έχει λάβει διαστάσεις σε όλο τον κόσμο – και στην Ελλάδα. «Ένα στα δέκα παιδιά σχολικής ηλικίας υφίσταται συστηματικό εκφοβισμό, που μπορεί να φτάσει στα όρια της σωματικής βίας», σημειώνει ο Ι. Τσιάντης, αν. καθηγητής παιδοψυχιατρικής (healthview).

Ο εκφοβισμός, λέει ο κ.Τσιάντης, «μπορεί να ξεκινήσει λεκτικά – με πειράγματα, ειρωνείες, βρίσιμο, απειλές, διάδοση φημών. Φυσικά, μπορεί ταυτόχρονα να υπάρχουν και σωματικές χειρονομίες – σπρωξίματα, χτυπήματα, προσβλητικές χειρονομίες, σεξουαλική παρενόχληση – αλλά, επίσης, ασκείται και κοινωνικός εκφοβισμός, μέσω του αποκλεισμού του θύματος από ομαδικές εκδηλώσεις».

Στη Γαλλία έχει επίσης υπολογιστεί ότι ένα στα δέκα παιδιά σχολικής ηλικίας έπεσαν θύματα εκφοβισμού και το υπουργείο Παιδείας κινητοποιήθηκε οργανώνοντας σεμινάρια ενημέρωσης εκπαιδευτικών και γονιών (Monde). Στην Αγγλία ένα στα τρία κορίτσια, ηλικίας 16-18 ετών, δέχθηκε σεξουαλικό εκφοβισμό (Guardian), ενώ στη Σουηδία το 10% των μαθητών (ηλικίας 14-17 ετών) έχουν υποστεί σωματικό εκφοβισμό και το 48% δηλώνουν πως υπήρξαν θύματα μιας «επιθετικής συμπεριφοράς».

Στην Ελλάδα, από το 2006, εφαρμόζεται ένα ευρωπαϊκό διακρατικό πρόγραμμα από την Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου, όπως σημειώνει ο κ.Τσιάντης, καθώς τα παιδιά που πέφτουν θύματα αυτής της επιθετικής συμπεριφοράς κλείνονται στον εαυτό τους, διακατέχονται από άγχος κι ανασφάλεια, δεν θέλουν να πάνε στο σχολείο και παρουσιάζουν μαθησιακά προβλήματα.

Στα διεθνή ΜΜΕ, που αναφέρονται σε δραματικές ιστορίες bullying, άνθρωποι του περίγυρου εκ των υστέρων αναφέρουν πως το θύμα ήταν «όλο και πιο θλιμμένο, σιωπηλό, απόμακρο, άκεφο», εσωτερικεύοντας τελικά την αρνητική ενέργεια που τον(ή την) είχε στοχοποιήσει.

Ο κόσμος των παιδιών είναι, τελικά, εξίσου σκληρός με τον κόσμο των ενηλίκων. Δίπλα στα παιδιά που απεχθάνονται τη βία, είναι υποχωρητικά και χαρακτηρίζονται από μια ευαίσθητη ψυχολογία. Ζουν άλλα παιδιά, που αναπτύσσουν όλο και πιο επιθετικά την τάση ελέγχου και κυριαρχίας του αδύναμου. Οι «θύτες» θεωρούν ότι καταξιώνονται μέσω της υποταγής και του βασανισμού των θυμάτων τους. Ο δημόσιος διασυρμός, η διαπόμπευση, ο ανθρωπίνος εξευτελισμός, είναι η τελική φάση του «παιχνιδιού».

Στον κόσμο ολόκληρο, το ζήτημα του εκφοβισμού των παιδιών -συνήθως από άλλα, συνομήλικα παιδιά- είναι ένα θέμα που προβληματίζει τις κοινωνίες οι οποίες έντρομες ανακαλύπτουν ότι στους κόλπους τους (στα σπίτια τους, τα σχολεία τους, τις οικογένειές τους) κυοφορούνται τα «enfants terribles». Θυμάστε εκείνη την έξοχη ταινία του Χάνεκε, τη «λευκή κορδέλα»; Η αφήγηση -καυτή, σαν να βγήκε τώρα απ' το τσουκάλι της επικαιρότητας- αφορούσε το 1913, ακριβώς έναν αιώνα πίσω...

ΠΡΟΤΥΠΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: "ΛΟΓΟΣ"
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

1. Να γίνει περίληψη του κειμένου σε 80- 100 λέξεις (25)
2. Ποια είναι η συλλογιστική πορεία του κειμένου; Δικαιολογήστε την απάντησή σας (10)
3. Ανώνυμα των υπογραμμισμένων. (10)
4. Να δικαιολογήσετε τη χρήση εισαγωγικών και παρενθέσεων στο κείμενο. (7)
5. Στο κείμενο κυριαρχεί η απρόσωπη ή παθητική σύνταξη. Γιατί; (8)
6. Να συντάξετε άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα με θέμα «Κρούσματα εκφοβισμού: αιτίες και τρόποι αντιμετώπισης». (40)

Φροντιστήριο
Σοφία Αντωνοπούλου